

Wiek emerytalny i wydatki na emerytury

Jakie będą skutki obniżania wieku emerytalnego?

Marcin Bielecki

Krzysztof Makarski

Joanna Tyrowicz

Standardowe szacunki vs rzeczywistość

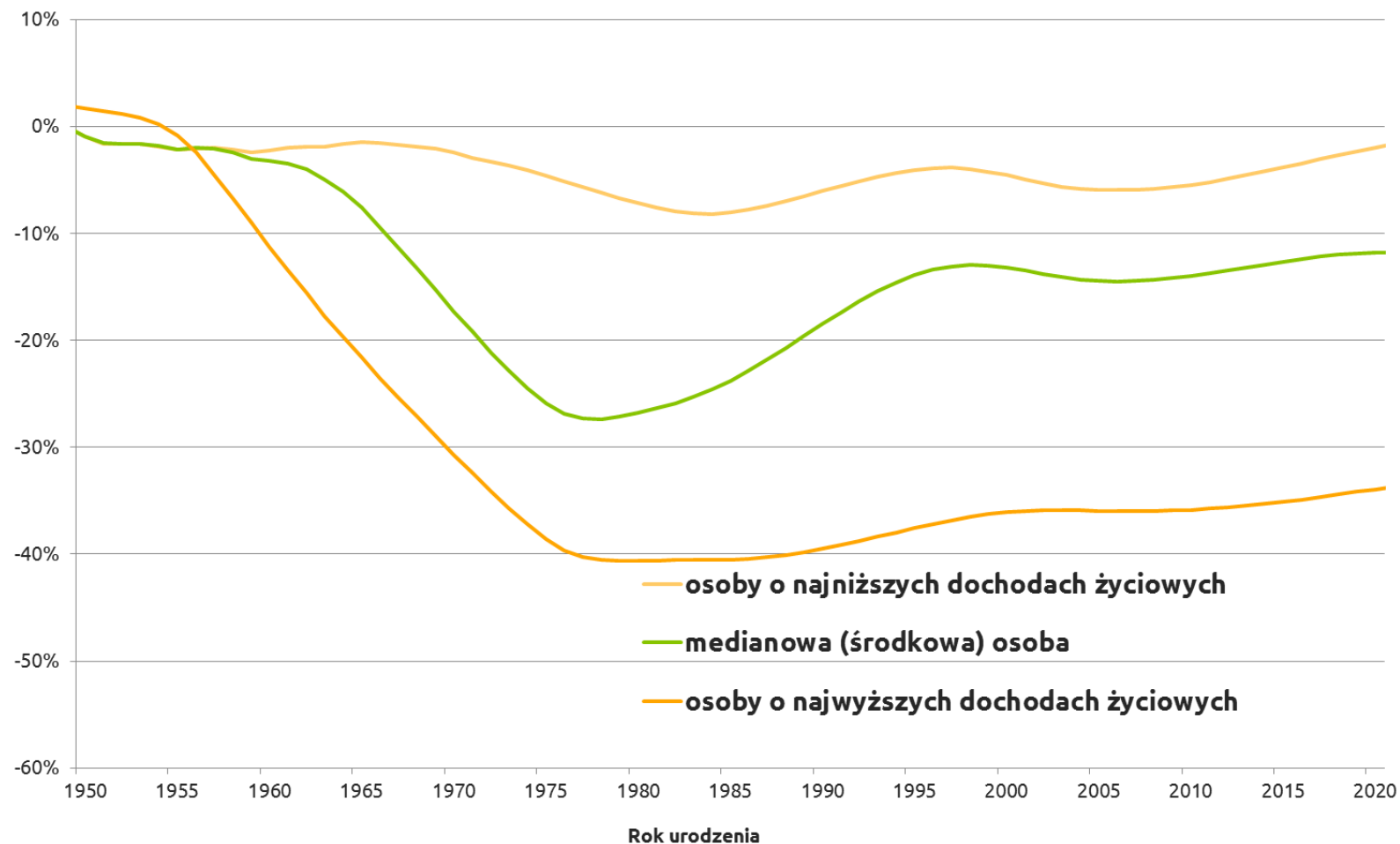
- Szacunki zakładają brak reakcji na zmiany
  - Arkusze w Excel a nie modele makroekonomiczne
- Jest bardzo niewiele „średnich” Polaków
  - Mediana znacząco poniżej średniej + cykl życia
- Ludzie optymalizują: dzieci, oszczędności, pracę, emeryturę...
  - Bieżące polityki nakładają się na strategie podjęte w przeszłości
- Nasze podejście
  - Model nakładających się pokoleń
  - Zachowania dostosowują się do stawek podatków, świadczeń i cen
  - W ramach pokolenia **rozkład cech (produktywność, pracowitość, cierpliwość)**

Co zmieni niższy wiek emerytalny?

1. System emerytalny „wyplaca” tyle, ile „wplaciliśmy”
- 2. Emerytury spadną, wiele osób otrzyma tylko emeryturę minimalną**
3. Obniżenie podaży pracy
4. Także (wg modelu) wzrost oszczędności prywatnych
5. Więcej czasu wolnego, ale łączny efekt dobrobytowy jest ujemny

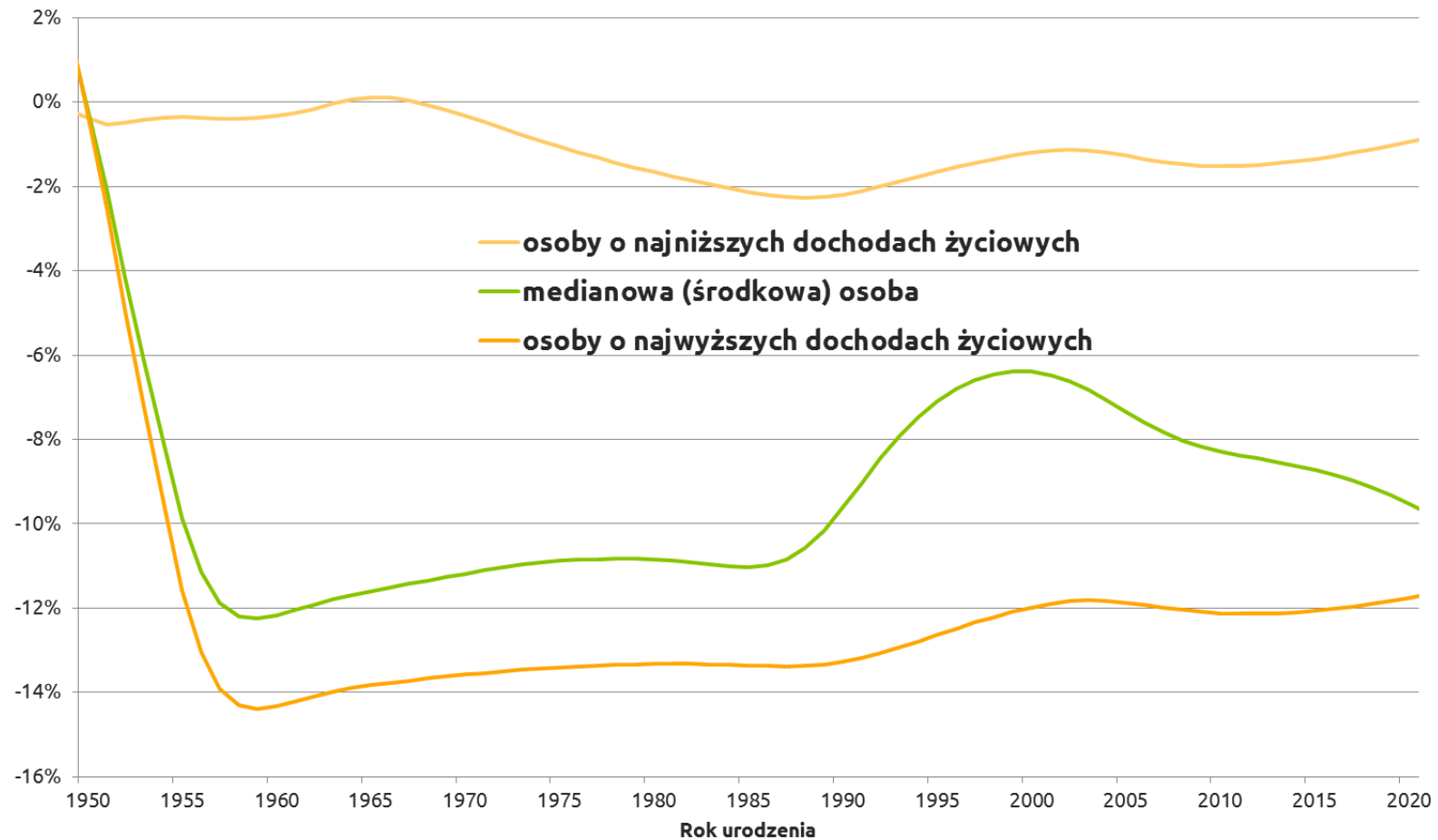
Sytuacja kobiet

Zmiana wysokości emerytury - obniżenie wieku do 60 lat

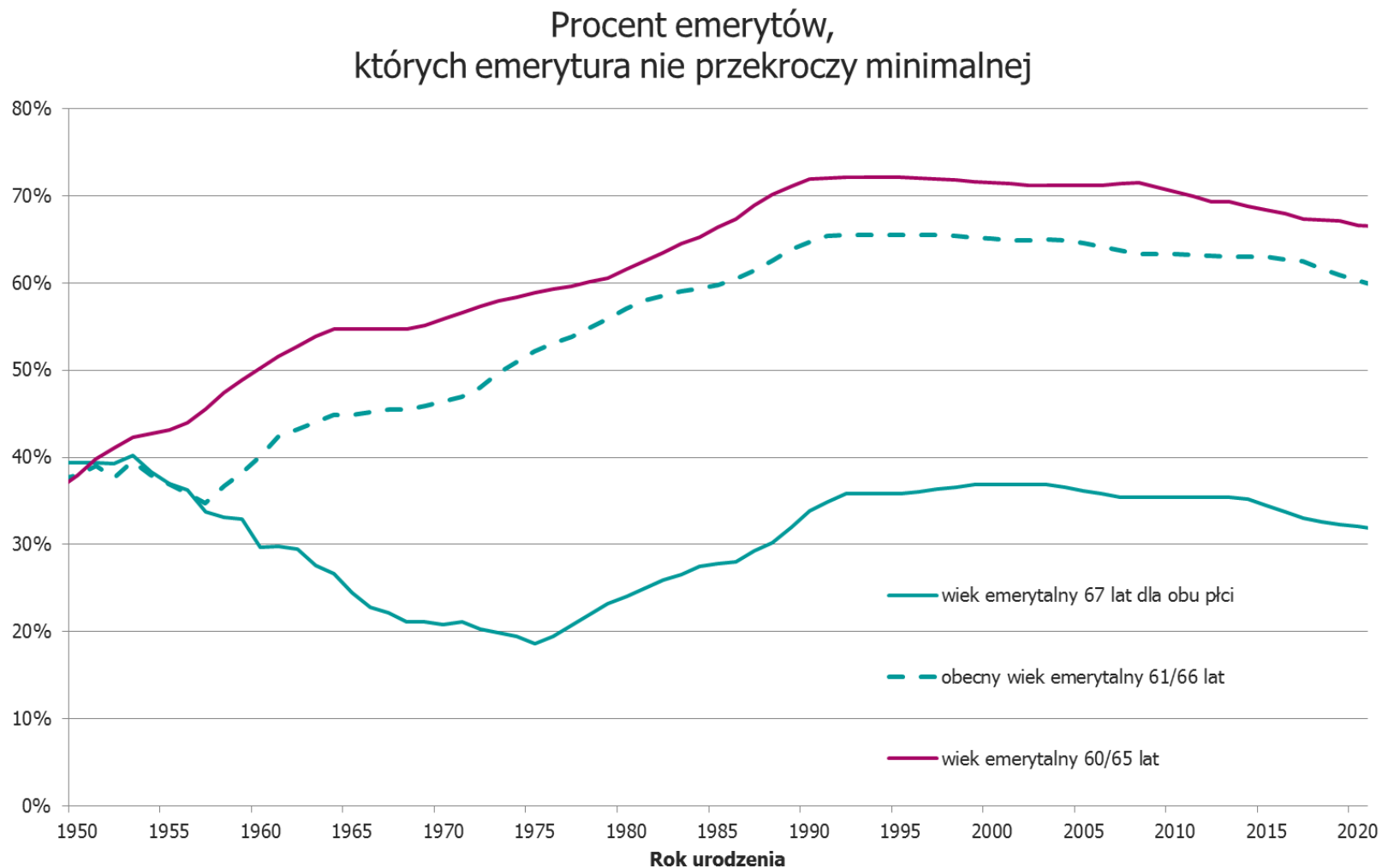

Sytuacja mężczyzn

Zmiana wysokości emerytury - obniżenie wieku do 65 lat

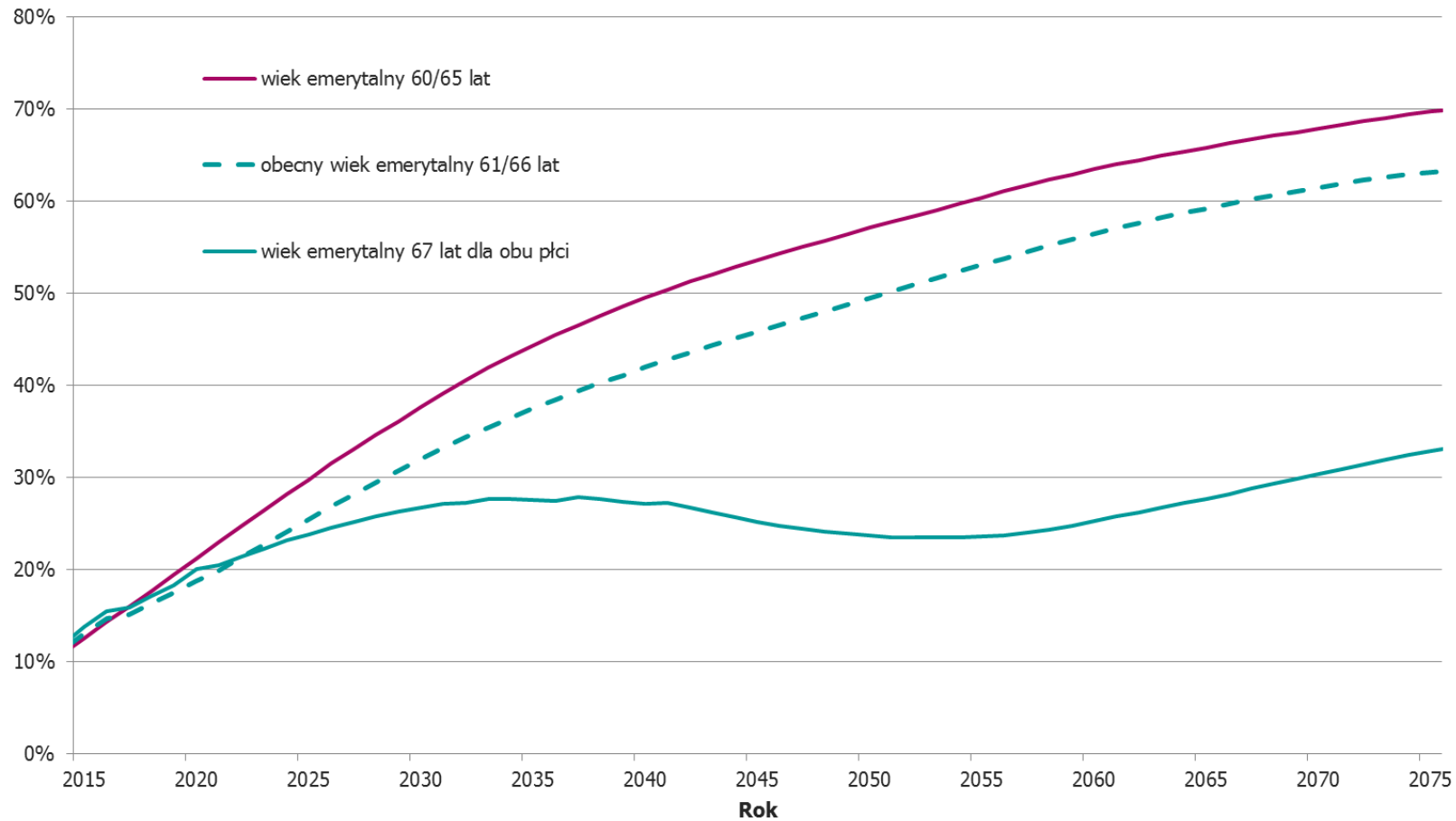
Wzrośnie ubóstwo wśród emerytów – wg roku urodzenia

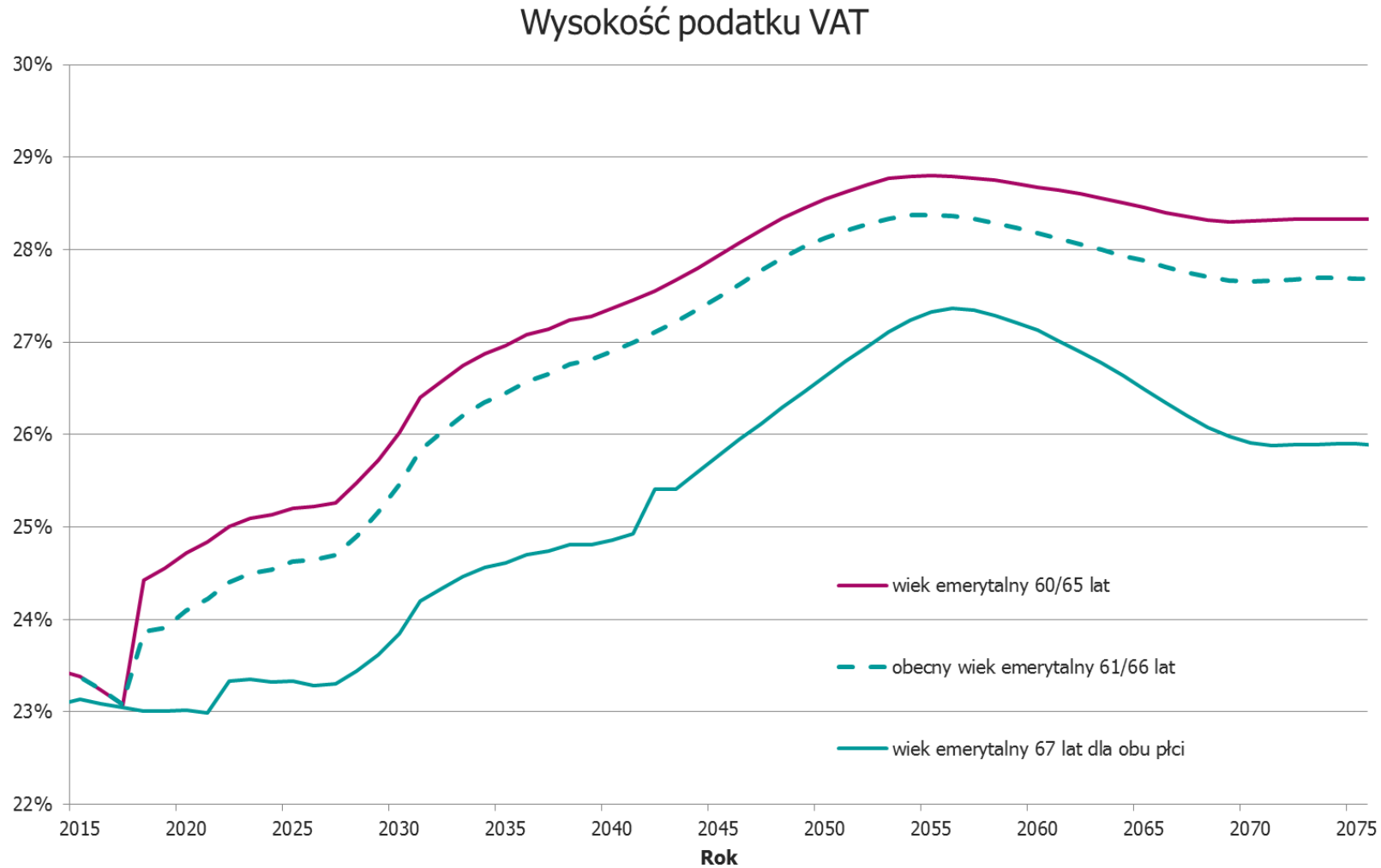
Wzrośnie ubóstwo wśród emerytów

– wg roku kalendarzowego

Procent emerytów,
których emerytura nie przekroczy minimalnej

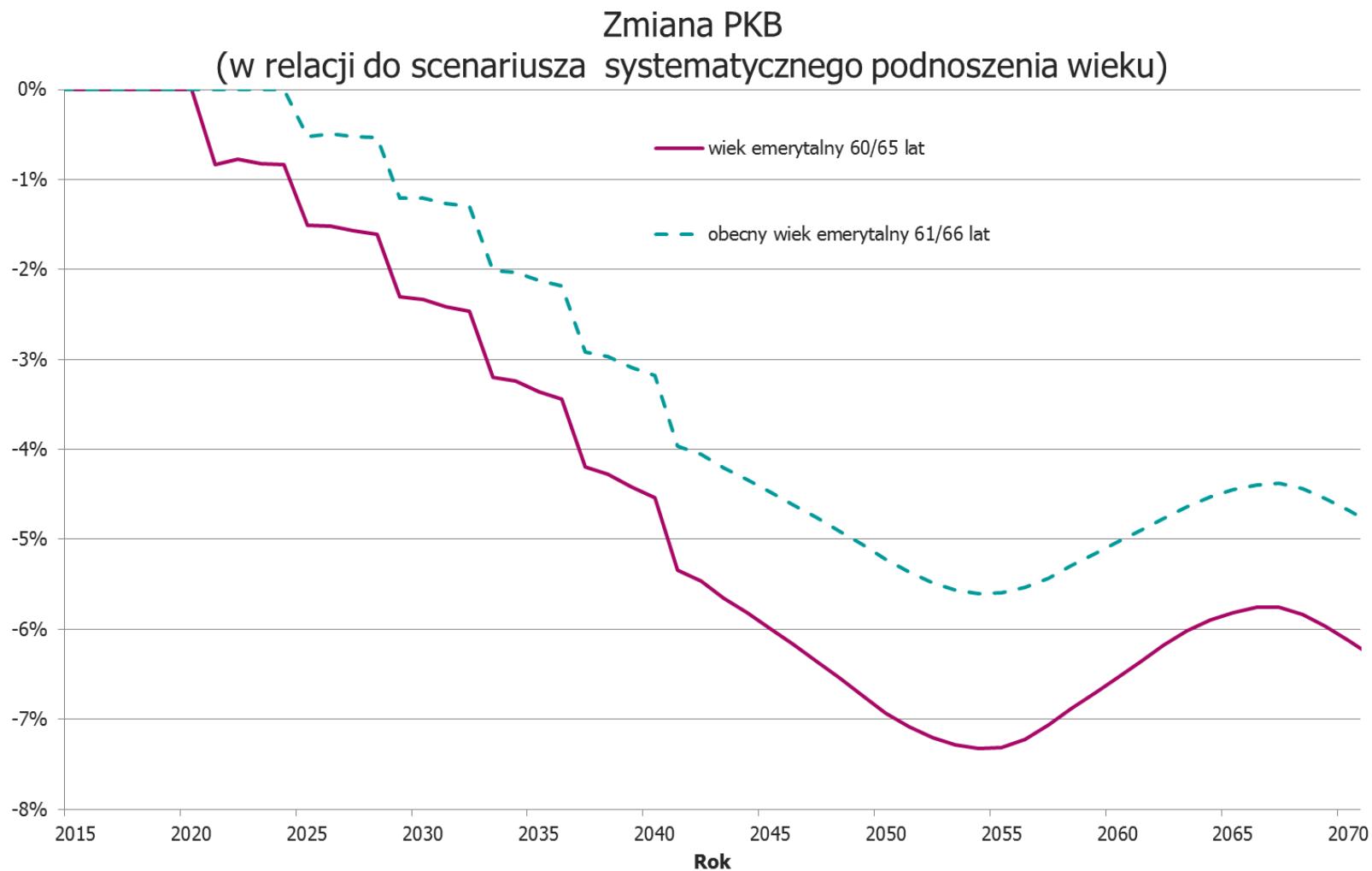

VAT wzrośnie by finansować emerytury minimalne

Znacznie niższy poziom PKB per capita ...

Kilka słów komentarza

- Dostosowanie po stronie oszczędności prywatnych
  - Prawdopodobny wzrost oszczędności niższy niż w modelu
  - Łączne skutki ekonomiczne (PKB, VAT) będą musiały być większe
- Dostosowanie po stronie fiskalnej
  - Alternatywne scenariusze

Podsumowanie

- Oszacowania MF i ZUS zaniżają negatywne konsekwencje
- Model GRAPE
  - Wskazuje na znaczące ubóstwo w wieku emerytalnym
  - Wysokie koszty fiskalne
- Wnioski dla polityki
  - Konieczność zmiany polityki państwa w (niedalekiej) przyszłości
  - Czym jest emerytura minimalna?
  - Znaczące ograniczenie produktu potencjalnego (potencjał dzietności i migracji?)
  - Istotny wzrost nierówności majątkowych

Dziękujemy za uwagę!

grape@grape.org.pl

<http://grape.org.pl>

TT: @GrapeUW

FB: GRAPE.ORG